

Frederik Henrik Stuckenberg,

dette tidsskrifts grundlægger og mangeaarige udgiver og hovedredaktør, afgik ved døden den 4. mai sidstleden.

Han var født 17. april 1832. Slægten var tysk, faderen var fra Lübeck, Moderen var dansk, en søster af digteren H. V. Kaalunds moder. Han blev student i 1851 og drev derefter statsvidenskabelige og juridiske studier, idet han samtidig i nogle aar dels var huslærer, dels vikarierede i forskjellige andre stillinger. I 1859 blev han ansat som lærer ved Vridsløselille strafanstalt og forblev her i 13 aar, indtil han 1872 flyttede til Kjøbenhavn som distriktsforstander ved fattigvæsenet. I 1885 blev han forvalter ved Vestre Hospital, fra hvilken stilling han paa grund af svigtende helbred tog afsked fra 1. Januar d. a.

Dette er i kort omrids Stuckenberg's beskedne ydre livsførelse. —

Allerede tidlig interesserede Stuckenberg sig for sociale spørgsmaal, og det var vel denne interesse, som bragte ham til at søge lærerstillingen ved Vridsløselille, da dette Danmarks cellefængsel aabnedes. Hans mangeaarige virksomhed her skaffede ham en indgaaende og omfattende indsigt

i alle fængselsvæsenets praktiske detaljer og gav ham derigjennem et solidt grundlag for det, som siden blev hans livs egentlige gerning. Hans hu og haab stod til at opnaa en selvstændig stilling i fængselsetaten. Da dette ved omstændighedernes ugunst blev ham nægtet, blev han nødt til paa sine ældre dage at søge sig over i andre stillinger for at skaffe et tarveligt brød for sig og sine. Men fængselsvæsenet og penitentiære emner idethele vedblev til hans død at være hans hovedinteresse.

Tidsskriftets første hefte udkom i marts 1878. I dets 15de bind har Stuckenberg selv givet en kort udsigt over dets tilblivelse og historie i dets 14 første aar, og hertil kan jeg henwise. Øjeblikket var heldig valgt, idet den internationale penitentiære kongres i Stockholm faa maaneder efter samlede omkring sig de mest fremragende af de mænd i de nordiske og andre lande, der interesserede sig for de spørgsmaal, som Tidsskriftet havde sat sig til opgave at virke for, og gjennem sine forhandlinger vakte opmærksomhed for disse ogsaa udenfor fagmændenes kreds. For Tidsskriftet blev kongressen af særlig betydning derved, at den ledede til en sammenslutning af nordiske fængselsmænd under navn af »Den nordiske penitentiærforening«, der holdt sit første møde samtidig med kongressen, og som hvis organ Tidsskriftet blev anerkjendt. Alt dette gav Tidsskriftet i dets barneaar en støtte, uden hvilken forsøget, som Stuckenberg selv i sin nævnte udsigt erkjender, vistnok vilde være faldet til jorden.

Men alt dette kom jo dog bagefter, og det vil vistnok erkjendes, at det vidnede om en høj grad af mod at begynde et saadant tidsskrift paa en tid, da Jordbunden var

saa lidet bearbejdet og almenhedens forstaaelse af sagen saa liden. Det var ogsaa under fuld bevidsthed om vanskelighederne, at Stuckenberg tog fat. Og vanskelighederne blev sandelig hverken faa eller smaa; der var mange knibe-tag, som lagde fuldt beslag paa hans seige udholdenhed og urokkelige tro paa sin sag.

Tidsskriftets program var dels i selvstændige artikler at behandle penitentiære spørgsmål, dels gennem beretninger og oversigter at holde den nordiske almenhed å jour med, hvad der foregik af betydning paa dette felt rundt i landene. Enhver, der har fulgt Tidsskriftet i den lange aarrække, det nu kan se tilbage paa, vil visselig indrømme, at det paa en særdeles dygtig og anerkjendelsesværdig maade har løst sin opgave og derved ydet et vigtigt bidrag til at vække og vedligeholde interessen og bane indgang for tidsmæssige reformer. Dets økonomiske status var imidlertid næsten altid mellem det tarvelige og bekymringsfulde, og indtægterne strakte til sine tider vistnok neppe til stort mere end papir, trykning og expedition. Honorarer kunde selvfølgelig ikke betales, og om det end lykkedes Stuckenberg i aarenes løb at formaa en række fremtrædende fængselsmænd og kriminalister til uden vederlag at yde Tidsskriftet en værdifuld støtte dels som medudgivere, dels som mere tilfældig bidragydende, saa var det dog egentlig ham, som den hele tid trak læsset. Ofte maatte han alene fylde et helt hefte. Foruden en utallighed af større og mindre meddelelser, hentede og redigerede fra fremmede tidsskrifter og officielle beretninger, indeholder Tidsskriftet fra hans haand en mængde selvstændige afhandlinger om betydningsfulde emner. Særlig interesserede han sig for behandlingen af

forsømt og forbrydersk ungdom, den betingede løsladelse og forsorgen for de løsladte fanger samt for spørgsmaalet om dødsstraffen.

En kjær beskæftigelse for Stuckenberg i hans senere aar var hans syslen med en historisk skildring af Danmarks fængselsvæsen, hvoraf første del udkom i 1893, anden del i 1896. Hans agt var at naa ned til aaret 1860, fra hvilken tid den nyeste udvikling af det danske fængselsvæsen kan siges at datere sig, men han rak kun til 1839. Dette arbejde, der for en stor del hviler paa indgaaende og majsommelige arkivstudier, er ikke blot af betydelig interesse for fængselsmænd og kriminalister, men indeholder ogsaa en rigdom paa oplysninger om sociale og kulturelle forhold, der gjør det særdeles læseværdigt ogsaa af andre end fagmænd.

Stuckenberg var en human og fordomsfri aand. Hans rige hjertelag omfattede med varme al menneskelig nød og elendighed. Men følelsen løb i penitentiere spørgsmaal aldrig af med ham. Hans syn paa disse var mandigt og uden alt sødladent føleri. De vextende tiders straffesystemer og fængselsforhold saa han altid i deres forbindelse med det sociale livs og de almene ideers udvikling, og ethvert reformarbejde paa dette felt fremtraadte for ham væsentlig som en kulturopgave. Den ledende kraft i hans hele virksomhed var hans faste og usvigelige tro paa fremskridtet, paa den stigende oplysnings magt over sindene og moralen og paa, at alle de enkelte humane bestræbelsers sum tilslut vilde bringe menneskeheden friere, lysere og værdigere kaar.

Stuckenberg var en mandig og frygtløs karakter. I det,

som han ansaa for ret og sandt, var han ubøjelig, og han sagde sin mening rent ud, uden hensyn til om den kunde skurre i enkeltes øren. Hans sterke personlige uafhængighedsfølelse og kritiske sans gjorde ham det vanskeligt at bøje sig for autoriteter, hvis aandelige overlegenhed han ikke kunde anerkjende. Han hørte ikke til dem, som kan sno sig frem i verden. Men paa den anden side kan det neppe negtes, at han, som tilfældet gjerne er med udprægede karakterer, stundom led under en vis mangel paa elasticitet, paa evne til at lempe sig efter forhold og omstændigheder.

Som allerede nævnt havde det været Stuckenbergs maalt at blive fængselsdirektør. At han ikke opnaaede dette, kastede en skygge over hans liv. Han klagede aldrig; at klage laa ikke i hans natur. Og han mistede ikke mod og virkelyst; trofast mod det, hvori han saa sin egentlige livsgjerning, optog han arbejdet for den med Pennen og fortsatte dermed offervillig og uegennyttig i ringe kaar, indtil sygdommen kom og lammede hans kraft. Men af og til kunde han være ret bitter, og man forstod, at det laa som en tyngsel over ham at være sat udenfor der, hvor han følte sig hjemme. Og vi, som stod ham nær og havde lært at holde af ham, vi har ofte maattet tænke paa, hvor hans evner kunde have udviklet sig rigere, og hans liv være blevet lysere og lykkeligere, om Danmarks fængselsvæsen havde fundet at have brug for ham paa en tid, da han stod i sin manddoms kraft.

Hans forhold til sine venner var smukt og fint. Det lidt haarde og bryske, som ellers undertiden kunde fremtræde i hans væsen, kom aldrig tilsyne ligeoverfor dem.

Han var den hensynsfuldeste af alle, altid rede til at hjælpe i gjerning, om han kunde, med raad, som han aldrig paa-trængte nogen. Ingen af dem, der har besøgt ham i hans hjem, vil glemme den velvilje, som lyste dem imøde fra hans glimrende øjne under de store buskede bryn. I vennekredsen kunde han være munter og glad, ofte vittig og spirituel, og udfoldede alle sin dybe naturs elskværdige egenskaber.

Et vakkert træk af hans trofaste vennesind var hans kjærlighed til Finland. Allerede tidlig havde han traadt i forbindelse med finske fængselsmænd, blandt hvilke han særlig fremhævede den i 1874 afdøde senator *Eugen von Knorring* som en mand, der havde haft stor indflydelse paa ham. Paa rejsen til Petersburgerkongressen i 1890 lagde han vejen om Finland, lærte landet at kjende og stiftede nye bekjendtskaber. Han elskede Finland og dets folk. Af al den anerkjendelse, som strømmede ind, da han fratraadte Tidsskriftet ved afslutningen af dets 20de bind, var den kjæreste ham den hædersgave, som finske fængselsmænd sendte. Der kom en øm klang i hans stemme, naar han talte om »mine kjære Finner«. I hans sidste brev til mig, kort før hans død, udtaler han, hvor Finlands skjæbne ligger ham tungt paa sinde. Og skulde disse linjer komme nogen af hans finske venner for øje, ved jeg, at jeg kan anse mig bemyndiget til at sende dem hans sidste hilse.

Harald Smedal.
